

Träd och gräsytor

Allt från val av träd och typ av gräs, konkurrens mellan olika växter, skötselmetoder och specialsituationer måste beaktas när träd och gräsytor ska fungera tillsammans.

Vedartade växter och gräsytor är viktiga designinslag, men man kanske inte når de mål man planerar för om inte växterna och gräset passar ihop.

När träd växer i gräsytor kan gräset bli glest, stora trädrötter som går ytligt kan göra det svårt att klippa gräset, unga träd kan få en reducerad tillväxt och trädstammar kan skadas av gräsklippare och grästrimmer.

Samtidigt ger gräsytor många gånger samma miljöfördelar som träd. De:

- tar upp koldioxid och producerar syre via fotosyntes
- fångar upp luftförorenande gaser
- kyler luften genom vattenavdunstning
- minskar erosion
- filtrerar damm och partiklar

Utöver att erbjuda dessa nyttor och värden är gräsytor attraktiva i både strikt och mer vildvuxen form, och det finns många fördelar med att kombinera träd och gräsytor i en park eller trädgård.

Urval

När träd och gräs ska samsas på samma yta måste du vara särskilt noggrann vid valet av växtmaterial för att träd och gräsytor ska kunna trivas tillsammans. Gräs älskar i allmänhet sol. De flesta gräsarter växer ganska dåligt på ytor där solen når bara halva dagen. Men det finns även mer skuggtåliga grässorter som klarar att etablera en fin gräsyta i skuggiga lägen.

På områden där gräsmattan är den främsta karaktären ska du välja vedartade växter som har ett öppet krontak (så att solljuset tar sig ner till marken) eller har ett högt krontak.

Konkurrens

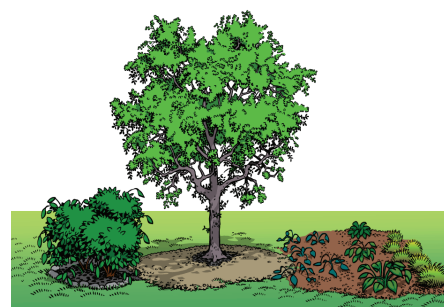
Alla växter behöver solljus, vatten och utrymme för rötterna för att kunna växa. I en park konkurrerar växterna med sina grannar om de här resurserna. Vissa växter avger till och med kemikalier i marken för att förhindra och hämma tillväxten hos intilliggande växter. En park eller trädgård bör utformas så att alla växter har tillräckligt med utrymme och där även träd och buskars framtida storlek beaktas utan att konkurrens uppstår.

Även om skuggning är den mest uppenbara typen av konkurrens, tävlar även rötterna under marken om vatten, näringsämnen och utrymme. Merparten av de tunna, vattenupptagande träd- och gräsrötterna finns i de översta 15 cm jorden. När gräsytan är tät tar gräsrötterna upp mycket mer av det vatten och de näringsämnen som är tillgängliga än vad framförallt unga inte helt etablerade träd kan. Där gräsytan är gles, som ofta är fallet inom områden där träd etablerades först har träden lättare att ta för sig av vatten och näring.

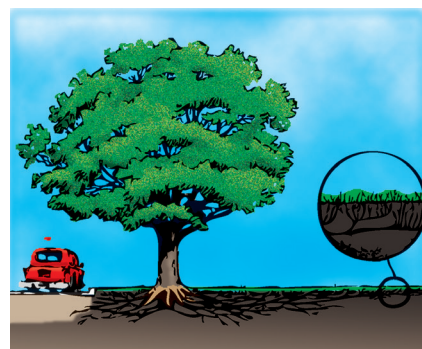
Konkurrensen från gräset är särskilt viktig att tänka på vid omplantering, sådd eller anläggning av gräsmatta. De unga, ej ännu etablerade träden och buskarna i en park måste få särskild omsorg för att kunna etablera sig. Konkurrerande gräs måste tas bort kring nyplanterade träd och buskar. Nyplanterade växter och nyanlagda gräsytor måste vattnas efter behov.

Mulch är det bästa alternativet för täckning kring träd. Ett 5 till 10 cm tjockt lager komposterad träflis (ej färsk), bark eller annat organiskt material över jorden under trädets dropplinje rekommenderas eftersom det:

- hjälper jorden att behålla sin fuktighet
- hjälper till att minska konkurrensen från gräs och ogräs
- ökar jordens biologiska aktivitet och tillför näring när det bryts ned
- skyddar stammen mot allvarliga skador orsakade av gräsvårdsutrustning
- förbättrar jordens struktur (bättre syresättnings-, temperatur- och fuktförhållanden)

För att minimera konkurrensen ska en park eller trädgård utformas så att varje växt har gott om utrymme.

Tunna, vattenabsorberande träd- och gräsrötter finns i de översta 15 cm jordmån.

Metoder för skötsel

Många ogräsmedel kan orsaka allvarliga skador på träd om de inte appliceras på rätt sätt. Ogräsmedel kan skada vedartade växter som inte var avsedda att utsättas för medlet. För ogräsmedel som kan skada trädrötter bör detta anges på etiketten.

Gödning som sprids ut vid en växt kommer också att tas upp av intilliggande växter via rötterna. Det här kan vara bra, men överdriven gödning av antingen träd eller gräs kan leda till alltför kraftig tillväxt ovan jord eller sämre motståndskraft mot sjukdomar och skadeinsekter.

Bevattnings av gräsytor gynnar även träden om den utförs på rätt sätt. Träd behöver, i genomsnitt, motsvarande 2,5 cm regn (ca 25 l/m²) var 7 till var 10 dag beroende på vilken art det handlar om.

Genom att bara klippa av en tredjedel av gräsbladens höjd och låta det avklippta gräset ligga kvar får du en friskare och mer livskraftig gräsmatta. Följer du detta råd minskar samtidigt behovet av bevattning, gödning och ogrärensning.

Specialsituationer

- **Lägga jord kring befintliga träd.** Jord läggs ibland kring befintliga uppvuxna träd för att täcka över ytliga rötter eller återetablera gräsytor. Denna övertäckning av jord kan begränsa syresättningen och kräva trädrötter. Konsultera en arborist innan du lägger jord över trädrötter.
- **Etablera gräsmattor kring befintliga träd.** Att bearbeta jorden innan sådd kan störa de översta 10 till 15 cm av jorden, där ofta de fina vattenupptagande rötterna finns. Det kan leda till betydande skador på trädrötter och därmed även ge skador i trädkronans utveckling.
- **Bevattnings av gräsmattor på torra platser.** I torra regioner är den bevattning en gräsmatta behöver särskilt skadlig för de trädarter som anpassat sig till torra klimat och därmed inte trivs i en ständigt blöt jord eller vid minskande nivåer av syre i rotmiljön. En överdriven jordfuktighet gynnar rotröta, vilket i sin tur kan döda träden eller öka risken att rotvältor uppstår vid starka vindar.

Glesvuxet gräs kring träd och stamskador efter gräsklippning kan enkelt undvikas. Med rätt planering, ett korrekt urval och rätt skötsel kan du dra nytta av de fördelar både träd och gräsytor erbjuder.

Den här broschyren ingår i en serie publicerad av International Society of Arboriculture (ISA) som en del i deras program för konsumentinformation. Kanske kan någon av följande titlar i serien vara av intresse för dig:

Undvik konflikter mellan träd och ledningar

Undvik skador på träd vid byggnadsarbete

Fördelarna med träd

Köpa träd av hög kvalitet

Problem med insekter och sjukdomar

Skötsel av uppvuxna träd

Plantering av nya träd

Plantvård

Rätt teknik med mulch

Beskärning av uppvuxna träd

Identifiera riskträd

Hantering av träd som skadats på byggen

Val och placering av träd

Träd och gräsytor

Träd ger mervärde

Varför du ska anlita en arborist

Därför toppkapning skadar träd

©2011 (1998, 2004) International Society of Arboriculture.

Framtaget av International Society of Arboriculture (ISA), en organisation utan vinstsyfte som stödjer forskning kring trädvård runt om i världen och som ägnar sig åt att sköta och bevara skugg- och prydnadsträd. Om du vill ha mer information, kontakta: ISA, P.O. Box 3129, Champaign, IL 61826-3129, USA.

Mejla frågor (engelska): isa@isa-arbor.com www.isa-arbor.com • www.treesaregood.org

www.isa-arbor.com • www.treesaregood.org